

Zdeňka LANGOVÁ, Cech bednářský, kolářský, kovářský a truhlářský Netolice (1555-1888), České Budějovice 2011 (= bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických FF JCU), 95 s.

Posudek oponenta bakalářské práce

Předkládaná bakalářská práce se věnuje dějinám jednoho z cechů působících od poloviny 16. století v jihočeském městě Netolice. Studentka si práci rozvrhla do pěti kapitol a *Úvodu*, v němž velmi stručně objasnila volbu tématu své kvalifikační práce a podala rovněž jen velmi stručný přehled literatury k dějinám této pozoruhodné lokality stejně jako základních prací věnovaných dějinám cechů. Přehled literatury je pouze výčtový, bez očekávaného hlubšího komentáře a hodnocení; právě tento nedostatek přitom částečně ovlivnil výklad následujících tří kapitol. V těch studentka nejprve podala přehled dějinného vývoje Netolic od první písemné zmínky až po bezmála současnost. Následovala krátká kapitolka nazvaná *Vývoj řemeslné výroby*, v níž v podstatě shrnula vývoj a diferenciaci řemeslné výroby ve městech do 14. století, kdy se začaly formovat cechovní organizace. Následně se – tentokrát již o poznání obsáhleji – věnovala vzniku a vývoji cechů od jejich středověkých počátků až do sklonku padesátých let 19. století, kdy došlo k jejich nahrazení živnostenskými společenstvími. Spolu s tím zhodnotila funkci cechů, cechovní statuta a strukturu těchto korporací. Všechny tři úvodní kapitoly mají kompilativní charakter a autorka při jejich sestavování využila výhradně dostupnou literaturu. Kromě relevantních publikací, zejména klasických prací Josefa Janáčka i Zikmunda Wintera, se ale v poznámkovém aparátu objevují odkazy na kompilace, někdy i ty méně kvalitní, s nimiž by snad vysokoškolský student či studentka ve svých kvalifikačních pracích ani neměli pracovat (Pavel Juřík). Na některých místech by namísto toho bylo třeba citovat relevantní literaturu (např. syntézu Josefa Janáčka při postizích vůči cechům po roce 1547/1548, s. 22). Výhrady je možné mít také k některým formulacím (opravdu je možné v případě Netolic hovořit o patriciátu?, s. 12). Chtěl bych se také zeptat, zda by se datum pořádání netolických trhů ve středověku a na počátku raného novověku nedalo zjistit z pozdějších konfirmací městských privilegií (s. 13). Výklad věnovaný *Poslání cechovních organizací* bohužel zůstal u velmi obecných tvrzení, formulovaných starší literaturou hlavně na základě normativních písemností, především cechovních statut. Domnívám se, že právě tyto obecné a zobecňující formulace psané bez poznání sociálního kontextu jsou jedním z důvodů, proč se cechy netěší pozornosti badatelů.

Teprve poslední dvě kapitoly se již věnovaly tomu, co čtenář od předkládané bakalářské práce očekával, tedy problematice netolických cechů a vlastnímu sdruženému cechu bednářů, kolářů, kovářů a truhlářů. Po stručném výčtu všech 12 cechů působících ve zkoumané lokalitě se dostalo důkladné pozornosti pramenům, které jsou badatelům při výzkumu zvoleného řemeslnického uskupení k dispozici (listiny, výuční listy, jednací protokoly, knihy přijatých učedníků, tovaryšů a mistrů, spisový a účetní materiál, pečetidla). Poté již následoval rozbor dochovaných listin a normativních pramenů, a nakonec i vlastní vývoj tohoto sdruženého cechu. Jde o vlastní jádro bakalářské práce, při jehož sestavování studentka využila archivní prameny. K zajímavému výkladu, který se spolehlivě drží výpovědi zkoumaných písemností, lze ale mít několik námětů, které by studentka – pokud by se rozhodla v tématu pokračovat – mohla v budoucnu využít. Jedná se tři okruhy otázek:

1. Porovnání obecného výkladu a konkrétních poznatků získaných z netolického materiálu. Studentka by tak mohla korigovat některé zobecňující formulace ze třetí kapitoly (např. o zmínekách o zbožnosti v cechovních artikulech, s. 26 a 47).
2. Sociální kontext zkoumaného cechu. Výklad o dějinách netolického cechu je převážně strukturální a chybí v něm sociální kontext – kdo byli členové cechu?, kdo byli cechmistři?, jaké bylo jejich postavení v městské komunitě?, měli zastoupení v radní vrstvě?
3. Otázka kontinuity cechu a společenstva na přelomu druhé a třetí třetiny 19. století. Studentka se zmiňuje o návaznosti písemností obou typů korporací (s. 55), chtěl bych se proto zeptat, zda je možné také hovořit o kontinuitě personální (nebo rodinné), výrobní či organizační.

Práce obsahuje cenné textové, grafické i obrazové přílohy, v nichž studentka zejména editovala dochované cechovní artikule z let 1555, 1733, 1632 a 1833 a rovněž shrnula poznatky o početním obsazení cechu i jeho profesně-sociální struktuře.

Formální výhrady k předkládané bakalářské práci se týkají chybějícího stránkového rozsahu některých citovaných časopiseckých studií (např. pozn. 19 na s. 9). Občas se vyskytnou chyby v interpunkci nebo nejasnosti ve větné skladbě, ale celkově je možné říci, že bakalářská práce je psaná kultivovaným jazykem.

Předkládaná bakalářská práce představuje zajímavý příspěvek k dějinám netolického cechovníctví, zejména v 18. a především v 19. století. Práci doporučuji k obhajobě a doporučuji hodnotit jako **ještě výbornou**.

Jindřichův Hradec, 28. ledna 2011

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.